

SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZY **GIMNAZJUM W LUTOMIERSKU 2013/2014**

Misja Szkoły

1. Jesteśmy szkołą, która swoje działania opiera na takich wartościach jak: miłość, mądrość, wolność.
2. Struktura naszej szkoły opiera się na zgodnym współistnieniu i współpracy trzech stanów nauczycieli, uczniów, rodziców
3. Szanujemy prawo każdego człowieka do odmienności myśli, poglądów, wyboru dróg życiowych, oryginalności i kreatywnego myślenia
4. Pielęgnowujemy umiejętności dzielenia się emocjami, uwrażliwiamy na uczucia innych ludzi
5. Podstawą naszego działania jest rzetelne zdobywanie, pogłębianie i przekazywanie wiedzy przydatnej w pełnieniu różnych odpowiedzialnych ról społecznych
6. Jesteśmy przekonani, że realizacja naszych założeń zapewni satysfakcję, zadowolenie i godny poziom życia.

Cele ogólne

1. Szkoła tworzy wspólnotę, której wszyscy członkowie są tak samo ważni
2. Zasada partnerstwa stanowi podstawę wszelkich działań
3. Organizacja szkoły i planowanie dydaktyczno – wychowawcze służy tworzeniu warunków dla wszechstronnego rozwoju osobowego ucznia.
4. Przygotowanie do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie w duchu dziedzictwa kulturowego oraz w zjednoczonej Europie w poczuciu przynależności do ogólnie pojmowanej wspólnoty ludzkiej.
5. Zaangażowanie w kształtowanie pozytywnego wizerunku szkoły utożsamianie się ze szkołą.
6. Przygotowanie do rozpoznawania wartości moralnych, ich hierarchizacji oraz dokonywania właściwych wyborów.
7. Przygotowanie do sterowania własnym losem oraz ciągłego doskonalenia swej wiedzy i umiejętności.
8. Przygotowanie do udziału w życiu kulturalnym, i jego współtworzeniu.
9. Przygotowanie do kształtowania zdrowego stylu życia i harmonijnego rozwoju.
10. Współpraca ze środowiskiem pozaszkolnym w realizacji celów wychowawczych.
11. Przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym, właściwego odbioru, wykorzystania mediów.
12. Wdrażanie uczniów do podejmowania większego wysiłku kształcenia w zakresie nauk ścisłych i przyrodniczych.

Model absolwenta

1. Ma poczucie własnej wartości
2. Umie dokonywać właściwych wyborów i podejmować trafne decyzje
3. Skutecznie porozumiewa się w różnych sytuacjach
4. Jest przygotowany do dalszego kształcenia
5. Poszukuje, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł, efektywnie posługuje się techniką informacyjną.
6. Potrafi współpracować z innymi w realizacji celów jednostkowych
7. Jest aktywny i zaangażowany w problemy dotyczące życia rodzinnego w społecznego.
8. Szanuje własną tożsamość i Kulturę narodową oraz środowisko naturalne.
9. Doskonali cechy własnej osobowości.
10. Szanuje własny światopogląd, stara się być tolerancyjny wobec odmiennych przekonań.
11. Przygotowanie uczniów do życia społeczeństwie informacyjnym, właściwego odbioru, wykorzystania mediów.
12. Wdrażanie uczniów do podejmowania większego wysiłku kształcenia w zakresie nauk ścisłych, przyrodniczych.

Role nauczyciela wychowawcy(umiejętności)

1. Nauczyciel jako osoba wspierająca rozwój indywidualny ucznia
 - Umiejętności rozpoznawania u wychowanków schematu jego reakcji emocjonalnych i procesów decyzyjnych.
 - Umiejętności precyzyjnego nazywania wyników swoich obserwacji i sporządzania charakterystyki ucznia.
 - Umiejętności wyboru właściwego sposobu rozmowy z uczniem na temat jego emocji i opanowania impulsywnej reakcji.
 - Umiejętności budowania informacji zwrotnej
 - Umiejętności reżyserowania sytuacji wychowawczych, w których uczeń będzie doświadczał swego wpływu na bieg wydarzeń
 - Umiejętności zaprezentowania swoich wartości etycznych
 - Umiejętności budowania modeli sytuacji, w których uczeń może przybliżyć wartości etyczne swojemu koledze
2. Wychowawca budujący zespół klasowy i wdrażający uczniów do pełnienia ról społecznych
 - Umiejętności tworzenia sytuacji, które pozwolą uczniowi doświadczyć, że nauczyciel jest częścią klasy
 - Umiejętności aktywnego i empatycznego słuchania w czasie kontaktu z uczniem
 - Umiejętności budowania Komunikatu „Ja”
 - Umiejętności określania zasad zachowań asertywnych oraz ich identyfikacji
 - Umiejętności wyboru i zastosowania technik integrujących grupę oraz ćwiczących zasady współżycia
 - Umiejętności konstruowania sytuacji rozwiązywania zadań i problemów w grupie
 - Umiejętności określania najistotniejszych elementów i zasad pracy grupy.
3. Wychowawca jako osoba pomagająca rodzicom w wychowaniu dzieci
 - Umiejętności uświadamiania rodzicom, że mają decydujący wpływ na kształtowanie postaw swoich dzieci
 - Umiejętności organizowania spotkań z rodzicami swoich uczniów wpływających w atmosferze serdeczności, zrozumienia i dobrej komunikacji
 - Umiejętności reżyserowania sytuacji, które pozwolą doświadczać rodzicom autentycznego zaangażowania wychowawcy w sprawy wychowania ich dzieci
 - Umiejętności reżyserowania sytuacji, w której rodzice doświadczą, że wychowawca klasy jest osobą godną zaufania
4. Wychowawca jako osoba diagnozująca potrzeby wychowawcze oraz sprawdzająca efekty własnej pracy
 - Umiejętności konstruowania szkolnych programów wychowawczych
 - Umiejętności określania potrzeb i oczekiwań uczniów oraz rodziców
 - Umiejętności wybrania właściwego dla siebie programu działania
 - Umiejętności konstruowania prostych kwestionariuszy, ankiety i wywiadu
 - Umiejętności wyboru i zastosowania technik integrujących nauczycieli w danej klasie

Rozdział I ZADANIA WYCHOWAWCZE

Zakres	Zadania	Sposób realizacji
OSOLOWOŚĆ	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="480 170 948 331">1. Wspomaganie uczniów w rozpoznawaniu przez nich własnych uzdolnień i zainteresowań w celu świadomego wyboru kierunku kształcenia <li data-bbox="480 629 948 790">2. Przygotowanie do pracy samokształceniowej oraz tworzenie warunków do zdobywania wiedzy z różnych źródeł <li data-bbox="480 1189 948 1395">3. Rozwijanie otwartości poznawczej i twórczej oraz samodzielności i krytycznego korzystania z informacji, właściwego odbioru i wykorzystanie mediów, szczególnie Internetu <li data-bbox="480 1496 948 1626">4. Stymulowanie różnych form aktywności fizycznej uczniów wspierających ich rozwój, szczególnie w okresie dojrzewania 	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="963 170 1410 230">- udział w działalności Kół zainteresowań <li data-bbox="963 237 1410 342">- udział w konkursach wiedzy, olimpiadach przedmiotowych, turniejach, konkursach artystycznych <li data-bbox="963 349 1410 409">- współpraca z poradnią pedagogiczno-psychologiczną <li data-bbox="963 416 1410 445">- pogadanki tematyczne <li data-bbox="963 452 1410 481">- rozmowy indywidualne <li data-bbox="963 488 1410 566">- powierzanie do wykonania zadań o różnym charakterze oraz przydział różnorodnych funkcji <li data-bbox="963 607 1410 734">- różne formy pracy bibliotecznej (wypożyczanie książek, korzystanie z czytelni, lekcje biblioteczne) <li data-bbox="963 741 1410 835">- praca z komputerem, korzystanie z programów edukacyjnych oraz Internetu <li data-bbox="963 842 1410 871">- spotkania, seminaria, konferencje <li data-bbox="963 878 1410 972">- przygotowywanie referatów, esejów, utworów literackich i publicystycznych <li data-bbox="963 978 1410 1106">- organizowanie warsztatów, różnorodnych form artystycznych (przedstawień, koncertów, spektakli) <li data-bbox="963 1178 1410 1207">- dyskusje i debaty <li data-bbox="963 1214 1410 1274">- rozwiązywanie problemów („burza mózgów”) <li data-bbox="963 1281 1410 1310">- rozmowy, zasady <li data-bbox="963 1317 1410 1377">- jak można korzystać z globalnej wioski <li data-bbox="963 1384 1410 1413">- gdzie szukać pomocy <li data-bbox="963 1420 1410 1449">- edukacja rodziców <li data-bbox="963 1489 1410 1682">- organizacja aktywnego wypoczynku (wycieczki, rajdy, biwaki, obozy, zajęcia w „zielonej szkole”, festyny sportowo-rekreacyjne, zabawy i gry ruchowo-sprawnościowe) <li data-bbox="963 1688 1410 1749">- udział w zajęciach Szkolnego Klubu Sportowego <li data-bbox="963 1756 1410 1816">- udział w zawodach i turniejach sportowych <li data-bbox="963 1823 1410 1883">- promocja aktywnego trybu życia (gazetki, plakaty, pogad.)

	<p>5. Ułatwienie rozumienia znaczenia starań o ciało, zdrowie i urodę, jako warunki szacunku wobec siebie i innych</p> <p>6. Uświadamianie zagrożeń współczesnej cywilizacji oraz własnej odpowiedzialności za ochronę swojego zdrowia</p> <p>7. Przygotowanie do prawidłowego zachowania w stanach zagrożeniach życia i zdrowia. Udzielanie pierwszej pomocy w nagłych wypadkach</p> <p>8. Uświadamianie współzależności między różnymi wymiarami zdrowia (np. psychicznymi, fizycznymi, duchowym)</p> <p>9. Uświadamianie istotnych problemów moralnych jednostki i sposobów ich rozwiązywania. Znaczenie zasad moralnych dla kształtowania się relacji między ludźmi oraz wżyciu społecznym i gospodarczym i politycznym</p> <p>10. Przygotowanie do podejmowania odpowiedzialności za siebie i innych oraz za dokonywane wybory moralne</p> <p>11. Rozumienie i kierowanie się w życiu wybranymi wartościami – miłość, mądrość, wolność</p>	<p>- projekcje filmów instruktażowych, pogadanki tematyczne, oraz rozmowy indywidualne</p> <p>- spotkania z lekarzem, pielęgn. Psych., pedagogiem</p> <p>- promocja śr. i materiałów higienicz. i kosmetycznych</p> <p>- <i>udział uczniów w konkursie „Zdrowo żyję, nie palę, nie piję”</i></p> <p>- prelekcje ut. Zagrożeń (choroby społeczne, weneryczne; uzależnienia: alkoholizm, nikotynizm, narkomania, pornografia, przemoc, agresja,)</p> <p>- projekcje filmów dotyczących uzależnień</p> <p>- przygotowanie przedstawień, inscenizacji</p> <p>- spotkania z psychologiem</p> <p>- współpraca z policją</p> <p>- promocja życia bez uzależnień (gazetki, plakaty, broszury, udział w pozaszkolnych akcjach promocyjnych)</p> <p>- instruktaże i symulacje</p> <p>- próbne alarmy</p> <p>- spotkania z przedstawicielami (Str. Poż., Służby zdrowia-pogadanki tematyczne)</p> <p>- analiza przypadków postaci literackich i bohaterów filmowych</p> <p>- pogadanki, dyskusje</p> <p>- inspirowanie własnej twórczości (poezja, malarstwo, muzyka)</p> <p>- analiza sytuacji literackich, filmowych oraz bieżących wydarzeń społecznych, politycznych i gospodarczych</p> <p>- gry symulacyjne, sądy nad postacią socjodramy.</p> <p>- ankiety, dyskusje i pogadanki</p> <p>- zajęcia cykliczne wokół wartości (umiejętności, postawy, zachowania, wiedza)</p>
--	---	--

OJCZYZNA I
ŚWIAT
WSPÓŁCZESNY

1. Umożliwienie prowadzenia obserwacji wybranych elementów środowiska naturalnego Polski, pogłębianie szacunku do przyrody ojczystej.	- wycieczki i rajdy turystyczno-krajoznawcze - obozy wędrowne stałe - filmy i przeźrocza - albumy fotograficzne - relacje, raporty - prezentacja fragmentów literatury pięknej zawierającej opisy przyrody - tworzenie Listy Narodowych Skarbów Przyrody <i>- udział w akcjach ekologicznych mających na celu ochronę środowiska naturalnego</i>
2. Budzenie zainteresowań walorami środowiska naturalnego integrującej się Europy	- filmy, przeźrocza, albumy fotograficzne - raporty, relacje - zbieranie przewodników turystycznych, folderów - planowanie ciekawych tras wycieczkowych po Europie - tworzenie Europejskiej Listy Skarbów Natury
3. Tworzenie warunków umożliwiających poznanie współzależności między różnymi składnikami globalnego środowiska przyrodniczego oraz rozumienie przyczyn i skutków ingerencji człowieka w świat przyrody	- pogadanki tematyczne, relacje, raporty, referaty - obchody Dnia Ziemi - seminaria - zbieranie artykułów i doniesień prasowych, gazetki ściennie
4. Umożliwienie zapoznania się z narodowym dziedzictwem kulturowym	- wycieczki i rajdy turystyczno-krajoznawcze, obozy - filmy, przeźrocza - zbieranie przewodników turystycznych, folderów - planowanie ciekawych tras wycieczkowych po Polsce
5. Ugruntowanie poczucia tożsamości narodowej w oparciu o dorobek kultury Polaków i ich wkład w rozwój kultury ogólnoludzkiej	- eksponowanie w szkole elementów symboliki narodowej - plebiscyty (np. wybór 10 najwybitniejszych Polaków – pisarzy, uczonych, zabytków archit. ut. muzyki klasycznej) - prezentacja wyników plebiscytu - przeglądy filmów - prezentacja Polaków noblistów (albumy, gazetki ściennie, wieczory poezji) - filmy i przeźrocza, albumy fotograficzne - tworzenie Europejskiej Listy Skarbów Kultury <i>- wycieczki do teatru, kina, muzeum, na wystawy sztuki</i>

	<p>6. Budzenie zainteresowań walorami dziedzictwa kulturowego Europy oraz jego śródziemnomorskimi i chrześcijańskimi korzeniami</p> <p>7. Kształtowanie postaw otwartych nastawionych na zrozumienie innych ludzkich kultur</p> <p>8. Rozwijanie postaw gwarantujących właściwe podejście w do tradycyjnej kultury oraz kulturowego bogactwa ludzkości</p> <p>9. Motywowanie do aktywnego uczestnictwa w rozwiązywaniu problemów ekologicznych oraz uświadamianie konieczności podejmowania krajowych, kontynentalnych wysiłków na rzecz ochrony środowiska naturalnego</p>	<p>- pogadanki tematyczne, dyskusje i debaty</p> <p>- udział w plebiscytach i przeglądach filmów</p> <p>- plebiscyty (np. wybór 10 najwybitniejszych Europejczyków pisarzy, uczonych, zabytków archit., utworów muz klasycz)</p> <p>- prezentacja wyników plebiscytu</p> <p>- <i>prowadzenie zajęć na temat osiągnięć europejskiego teatru, filmu, malarstwa, itd.</i></p> <p>- pogadanki, dyskusje, debaty</p> <p>- czytelnictwo wydawnictw literackich, krajoznawczych, historycznych, folklorystycznych</p> <p>- udział w wystawach, biesiadach folkloru, konkursach, spotkaniach międzynarodowych dzieci i młodzieży</p> <p>- organizowanie konkursów nauki pieśni, przysłów, gier i zabaw regionalnych, prezentacja strojów, kuchni, motywów zdobniczych różnych narodów</p> <p>- różne formy kontaktów z mniejszościami narodowymi w Polsce</p> <p>- <i>prowadzenie zajęć wychowawczych na temat tolerancji</i></p> <p>- zapoznanie z najważniejszymi dokumentami dotyczącymi ochrony dziedzictwa kulturowego (ustawa o ochronie j. pol., lista dziedzictwa kulturowego UNESCO, Deklaracja z RIO-„Szczyt Ziemi”, Międzynarodowa karta Edukacji Geograficznej)</p> <p>- pogadanki, dyskusje</p> <p>- <i>prowadzenie zajęć na temat zapożyczeń językowych</i></p> <p>- opracowanie listy ginących gatunków roślin i zwierząt</p> <p>- listy otwarte, petycje, apele, promocja zachowań sprzyjających nienaruszalności środowiska (segregacja śmieci, zbiórka surowców wtórnych, prawidłowa utylizacja odpadów, używanie opakowań zwrotnych lub ulegających biodegradacji)</p> <p>- plakaty, gazetki ścienne</p> <p>- nawiązywanie współpracy z organizacjami i inst. ekolog.</p>
--	---	--

	<p>10. Rozwijanie wrażliwości oraz postawy sprzeciwu wobec przejawów okrutnego traktowania zwierząt</p> <p>11. Rozwijanie tożsamości europejskiej kształtowanej na płaszczyźnie miłości „do małej i wielkiej ojczyzny” w celu pogodzenia postawy regionalizmu z postawą uniwersalizmu</p> <p>12. Ułatwianie rozumienia zasad demokracji konstytucyjnej oraz szacunku do własnego państwa</p> <p>13. Uświadomienie więzi społecznych ich rodzajów i uwarunkowań</p> <p>14. Uświadamianie roli człowieka, jego wiedzy i umiejętności w produkcji dóbr dla zaspokojenia swoich potrzeb</p> <p>15. Umożliwienie rozumienia struktury społeczeństwa, przyczyn jego zróżnicowania oraz aktualnie dokonujących się przeobrażeń</p> <p>16. Uświadamianie konieczności aktywnego zachowania się na rynku pracy i kształtowania własnej pozycji zawodowej</p> <p>17. Uświadomienie roli stosunków międzyludzkich i ich wpływu na wykonywanie obowiązków i szanowanie prawa (szkoła, miejsce pracy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opieka nad zwierzętami chorymi, kalekimi, porzuconymi - składki na rzecz pomocy dla schronisk i fundacji opiekujących się zwierzętami - współpraca i organizacjami ekologicznymi - apele, protesty przeciw zniewoleniu zwierząt - pogadanki, dyskusje, debaty - projekt (np. akcji promocyjnej lub informatora o własnym regionie lub kraju) - różne formy ekspresji artystycznej (poezja, proza, malarstwo) - analiza najważniejszych wydarzeń politycznych, społecznych, gospodarczych, artystycznych - analiza tekstu źródłowego (np. Konstytucja RP) - dyskusje, debaty. Pogadanki tematyczne - filmy dokumentalne - pogadanki, socjodramy, kwestionariusze, ankiety - gry edukacyjne i symulacyjne - pogadanki, dyskusje, wywiady - analiza artykułów prasowych - różne formy ekspresji artystycznej - pogadanki i dyskusje - analiza artykułów prasowych - <i>rozmowy i zajęcia z pedagogiem szkolnym na temat wyboru szkoły i zawodu</i> - dramy (np. rozmowa z pracodawcą ut. przyjęcie do pracy) - projekt (np. list motywacyjny, curriculum vitae itp.) - wycieczki do zakładów pracy - spotkania, prelekcje (np. z pracownikiem urzędu zatrudnienia) - spotkania (z dyr. Szkoły, pracownikami szkoły, związków zawodowych) - dramy (np. rozmowa z wychowawcą ut. oceny zachowania) - projekt (np. Kodeks ucznia, dyrektora, pracownika)
--	--	---

	<p>18. Uświadomienie własnych praw i obowiązków wobec ojczyzny</p> <p>19. Umożliwienie zapoznania się z formami uczestnictwa w życiu publicznym zintegrowanej Europy</p> <p>20. Uświadomienie zakresu wolności i godności jednostki ludzkiej w oparciu o międzynarodowe regulacje prawne</p> <p>21. Umożliwienie skutecznego przeciwdziałania się przejawom łamania praw jednostki</p> <p>22. Uświadamianie uczniom w znaczenia nauk przyrodniczych i ścisłych zgodnie (Strategia Lizbońska)</p> <p>23. Tolerancja, akceptacja drugiego człowieka, <i>przeciwstawianie się dyskryminacji na różnym tle (religijnym, politycznym itd.), szacunek dla drugiego człowieka i jego poglądów</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - uczenie asertywnych zachowań-warsztaty(spot. z psych. ped) - analiza tekstu źródłowego(np. Konstytucja RP, Regulamin Szkoły) - dyskusje i debaty, pogadanki tematyczne - gry symulacyjne - pogadanki, dyskusje, debaty - analiza tekstu źródłowego- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka , Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich Publicznych, Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności - zapoznanie z organami i instytucjami ochrony praw człowieka (Rzecznik Praw Obywatelskich, Europejski Trybunał Praw Człowieka ONZ, Komitet Helsiński - drama – np. publiczne wystąpienia przed kamerą - pogadanki, dyskusje - dyskusje, debaty - pokazy filmów - wyszukiwanie ciekawostek i ich prezentowanie - rozmowa kierowana - zajęcia wychowawczo - tematyczne - <i>przykłady z życia codziennego</i> - <i>artykuły prasowe, filmy dotyczące tolerancji</i> - <i>dyskusja</i>
--	--	---

Rozdział II POSZUKIWAĆ I REALIZOWAĆ WARTOŚCI

L.p.	Wartości	Cele	Zajęcia wychowawcze (ćwiczenia, propozycje)
1.	Hierarchie wartości	-ukazanie, że powinniśmy rozwijać sobie pewną hierarchię wartości	„Co ważne, co niezbędne”
2.	Więź z otaczającym światem	-ukazanie, że przyroda i rzeczy nas otaczające mają swoją wartość	„Otaczający świat”
3.	Bóg w życiu człowieka	-ukazanie w swoim życiu Boga wśród innych osób, do których się zwracamy o pomoc, którym ufamy i które kochamy	„Drabina”
4.	Współdziałanie z otoczeniem	-ukazanie potrzeby kierowania się pewnymi zasadami moralnymi (osobiste korzyści, dobro innych)	„Dla mnie, dla innych”
5.	Odpowiedzialność (np. za słowo)	-poznanie czym jest odpowiedzialność za słowo wypowiedziane lub pisane	„Słowo i czyny”
6.	Ambicja i wytrwałość	-ukazanie, że dążenie do celu jest uporczywym pokonywaniem różnych przeszkód, błędzeniem, ale najważniejsze, jest pragnienie osiągnięcia celu	„Labirynt”
7.	Otwartość na innych	-uwrażliwienie na drugiego człowieka	„Ja i inni” „Jesteśmy do siebie podobni” „Inni wśród nas”
8.	Rozwój i doskonałość	-ukazanie i odkrycie własnych umiejętności i możliwości -pokazanie dróg wykorzystania możliwości i umiejętności	„Poznanie własnych możliwości”
9.	Życie	-pobudzenie do refleksji nad samym sobą i wartością życia -ukazanie jego kruchości, przemijania, zrozumienie, że stanowi fundament wszystkich innych wartości	„Życie” „Wartość i sens życia”
10.	Solidarność	-refleksja nad tym czym jest solidarność -odkrycie istoty solidarności (ludzie tworzą wspólnotę, jedność między ludźmi jest częścią realizacji zasady miłości bliźniego)	„Solidarność”
11.	Czas	-uświadamianie, że od najmłodszych lat życia trzeba uczyć się dysponować dobrem czasu – zdobycie umiejętności wykorzystania czasu	„Czas”
12.	Rodzina	-ukazanie rodziny jako wartości, dzięki specyficznym relacjom między tworzącymi ją osobami -ukazanie w czym można poprawić funkcjonowanie rodziny	„Ja i moja rodzina”

13.	Pieniądz	-ukazanie pieniądza w zaspokajaniu potrzeb człowieka, oraz ich ograniczonej roli w urzeczywistnianiu świata (np. zdrowia, miłości, szacunku nie kupi się za pieniądze)	„Pieniądz”
14.	Pasja	-pokazanie wartości uczuć, emocji, odkrycie, że różne pasje są wskaźnikiem świata wartości np. prawdy, piękna, miłości	„Odkrycie pasji”
15.	Sprawiedliwość	-ukazanie trudnej drogi sprawiedliwego postępowania przy wymienianiu kar -pokazanie związków pomiędzy sprawiedliwością, miłością i dobrocią	„Jak sprawiedliwie karać” „Jak sprawiedliwie dzielić”
16.	Praca	-ukazanie pracy w aspekcie korzyści materialnych, oraz pracy ukierunkowanej na ludzki trud, wysiłek, aktywność nakierowana na tworzenie dobra w sobie, poza sobą, dla siebie i innych	„Praca”
17.	Przyjaźń	-ukazanie na czym polega przyjaźń, jaka jest jej istota, co może wskazywać na przyjacielskie relacje z innymi, co trzeba rozwijać i doskonalić w przyjaźni	„Przyjaźń”
18.	Odpowiedzialność	-ukazanie czym jest odpowiedzialność, co znaczy być odpowiedzialnym, co znaczy być pociągniętym do odpowiedzialności -poznanie 4 rodzajów odpowiedzialności	„Odpowiedzialność we współdziałaniu” „Odpowiedzialność”
19.	Godność	-ukazanie kiedy, w jaki sposób może być naruszona godność -uświadomienie, że na każdym etapie naszego rozwoju cenimy godność, domagamy się jej urzeczywistnienia wobec nas	„Godność”
20.	Wiedza	-ukazanie, że zainteresowania mogą być wskaźnikiem różnych wartości -pokazanie, czy szukamy wiedzy i w czym jej poszukujemy	„Wiedza”
21.	Altruizm	- zdobycie umiejętności dzielenia się z innymi - poznanie uczuć związanych z obdarowywaniem <i>i bezinteresownością</i> - pokazanie w jaki sposób się realizujemy jako darczyńcy, a w jaki jako biorcy	„Dawanie” „Branie”
22.	Doskonałość	- ukazanie korzyści z pokonywania siebie, przełamywanie własnych słabości, wspinanie się ku górze, co dzieje się, gdy człowiek idzie drogą postępu, rozwoju osobowego - mechanizmy poszerzenia własnego „ja”	„Postępowanie wzwyż”
23.	Samozapoznanie	- ukazanie znaczenia pracy nad sobą i procesu samozapoznania siebie - ukazanie, co byłoby dobrze zmienić o co nadal dbać, co doskonalić - zapoznanie innych z własnym systemem wartości	„ Jaki jestem, co czuję, jak myślę i oceniam” „Autobiografia”

24.	Miłość	- uświadomienie treści pojęcia „miłość” - pokazanie różnych rodzajów miłości - odkrywanie istoty miłości cierplivej, niezaborczej, wybaczącej i dbającej o dobro i odpowiedzialnej	„Miłość” „List św. Pawła”
25.	Tożsamość	- pokazanie i odkrycie jak można pojmować poczucie tożsamości, co tworzy własną tożsamość - próba zhierarchizowania i zintegrowania różnych tożsamości	„Tożsamość”
26.	Wolność	- zrozumienie pojęcia i wartości wolności - próba odpowiedzi na pytanie „czym jest wolność ?, jakie są rodzaje wolności ?, co ogranicza wolność ?, dlaczego ludzie cenią sobie wolność?” - ukazanie mechanizmów działań wynikających z nakazu i wolnego wyboru	„Wolność” „Nakaz wyboru” <i>songi, pieśni o wolności</i>

III EWALUACJA

IV Bibliografia

1. Bocheński J. M., Sto zabobonów, Wyd. „Phileo”, Kraków 1992, s. 135.
2. Brzozowski P., Skala Wartości (SW). Polska adaptacja Value Survey, M. Rokeacha, Pracownia Testów Psychologicznych PTP, Warszawa 1996.
3. Brzozowski P., Skala wartości Schelerowskich – SWS, Pracownia Testów Psychologicznych PTP, Warszawa 1995.
4. Fatyga B., Rogala – Obłękowska J., Style życia młodzieży a narkotyki. Wyniki badań empirycznych, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2002.
5. Fromm E., O sztuce miłości, PIW Warszawa 1971.
6. Ingarden R., Książeczka o człowieku, WL, Kraków 1987.
7. King A., Schneider B., Pierwsza rewolucja globalna. Raport Rady Klubu Rzymskiego, Polskie Towarzystwo Współpracy z Klubem Rzymskim, Warszawa 1992.
8. Kokołowicz T., Nowak M., (red.), pedagogika ogólna. Problemy aksjologiczne, Wyd. KUL, Lublin 1997.
9. Lubawski M., Informacja – system [w:] Zagadnienia fizjologiczne współczesnej nauki (praca zbiorowa). ATK, Warszawa 1980.
10. Milsum J. H Podstawa hierarchiczna dla systemów ogólnych żywych {w:] Ogólna teoria systemów. Tendencje rozwojowe. Red. G. J. Kiliara, PWN Warszawa 1976.
11. Ostrowska K., Znaczenie systemów wartości w etologii zachowań dewiacyjnych [w:] Studia z psychologii, t. IV, ATK, Warszawa 1992, s. 61-71.
12. Ostrowska K., Wokół rozwoju osobowości i systemu wartości, CMPP –P MENiS, Warszawa 1998.
13. Ostrowska K., Nie wszystko o wychowaniu CMPP – P MENiS, Warszawa 2000.
14. Rogers C. R., Client – centered therapy: its current practice, implications and theory, Houghton Mifflin, Boston 1951.
15. Rokeach M., The nature of human values, The Free Press, New York 1973, s. 5.
16. Skarżyńska K., Konformizm i amokierowanie jako wartości (struktura i źródła), Instytut Psychologii PAN, Warszawa 1991.
17. Słownik języka polskiego, pod. Red. Nauk Prof. M. Szymczaka, t. I, PWN, Warszawa 1978, s. 435.
18. Smith M., A practical guide to Value Clarification, University Associates, INC., La Jolla, 1997.

19. Smith M., I in. (ed.), *Retread resources: Designs and strategies for spiritual growth*, 3 vol, Paulist Press, New York, 1976.
20. Stróżewski W., *W kręgu wartości*, Wyd. „Znak”, Kraków 1992, s. 60.
21. Świda – Ziemia H., *Młodzież końca tysiąclecia. Obraz świata i bycia w świecie*, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2000.
22. Świda – Ziemia H., *Obraz świata i bycia w świecie. Z badań młodzieży licealnej*, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2000.
23. Świda – Ziemia H., *Wartości egzystencjalne młodzieży lat dziewięćdziesiątych*, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 1995.
24. Świda H. (red.), *Młodzież a wartości*, PZWS, Warszawa 1979.

V LITERATURA DO ĆWICZEŃ

- Ingarden R., *Książeczka o człowieku*, WL, Kraków 1987.
- McGinnis A. L., *Sztuka przyjaźni czyli: Jak zbliżyć się do ludzi, na których ci zależy*, Oficyna Wydawnicza „Vacatio”, Warszawa 1991.
- Mello A. De, *Przebudzenie*, Dom Wydawniczy „Rebis”, Poznań 1992.
- Ostrowska K., *Wokół rozwoju osobowości i systemu wartości*, CMPP – P MENiS, Warszawa 1998.
- Poel C. J. van der, *W poszukiwaniu wartości ludzkich*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1976.
- Smith M., *A practical guide to Value Clarification*, University Associates, Inc., La Jolla, 1997.
- Stróżewski W., *W kręgu wartości*, Wyd. „Znak”, Kraków 1992.
- Szuman S., *Dzieła*, t. 2., Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1985.
- Tischner J., *Etyka Solidarności*, Wyd. „Znak”, Kraków 1981.

Opracowanie w oparciu o propozycję – Krystyna Ostrowska, „W poszukiwaniu wartości cz. I Ja i inni”, Wydawnictwo „Rubikon”, Kraków 2004.

VI CELE WYCHOWAWCZE SAMORZADU UCZNIOWSKIEGO

- rozumieć zasady demokracji oraz szanować wartość z nią związaną,
- rozwijać umiejętności praktycznego zastosowania zasad,
- pogłębiać poczucie więzi ze wspólnotą środowiskową, lokalną i obywatelską,
- kształtować poczucie odpowiedzialności za siebie i innych,
- tworzyć warunki do aktywnego udziału młodzieży w rozwiązywaniu problemów szkoły i własnego środowiska rówieśniczego,
- zachęcać do inicjatywy i przedsiębiorczości w kreowaniu życia szkolnego,
- rozwijać aktywność społeczną i umiejętności współdziałania w zespole,
- przygotować do odpowiedzialnego i skutecznego uczestnictwa w życiu publicznym,
- kształtować postawę krytycyzmu, otwartości, wyrozumiałości i tolerancji wobec odmiennych poglądów i postaw,
- rozwijać umiejętności prezentacji własnego stanowiska i obrony własnych racji i poglądów w dialogu z innym,
- kształtować umiejętności określania własnych potrzeb i możliwości ich zaspakajania,
- stwarzać możliwości kulturalnego i zorganizowanego spędzania wolnego czasu ze środowiskiem rówieśniczym.

VII ZASADY WSPÓŁPRACY WYCHOWAWCZEJ Z RODZICAMI

Współpraca z rodzicami w zakresie działalności wychowawczej szkoły opiera się na:

- znajomości i akceptacji przez rodziców Programu Szkoły,
- współdziałaniu z nauczycielami i wychowawcami w realizacji zadań wychowawczych szkoły,
- możliwość opiniowania programów edukacyjnych wybranych przez nauczycieli,
- spełnianiu przez szkołę oczekiwań rodziców w zakresie wychowania moralnego i religijnego dzieci zgodnie z preferowanym przez siebie kierunkiem,
- wspieraniu wychowawczych wysiłków rodziców poprzez proces pedagogiczny,
- zgłaszaniu i podejmowaniu przez rodziców inicjatyw w zakresie organizacji świąt, uroczystości, imprez szkolnych i klasowych,
- wnoszeniu przez rodziców do organów statutowych szkoły wniosków i uwag odnoszących się do pracy wychowawczej szkoły,
- stworzeniu rodzicom warunków do właściwego załatwiania spraw wychowawczych: życzliwej i miłej atmosfery, intymności rozmowy, zachowania tajemnicy, itp.
- uzgadnianiu indywidualnych systemów reagowania na łamanie dyscypliny przez uczniów (np. kontakty telefoniczne, listowne, osobiste i inne),
- współdziałaniu w zakresie narkomanii, alkoholizmu, prostytucji, przestępczości nieletnich,
- umożliwianiu i ułatwianiu kontaktów rodziców z placówkami i instytucjami terapeutycznymi, psychologiczno – pedagogicznymi, profilaktyki społecznej, itp.
- zaangażowaniu szkoły w organizowaniu pomocy finansowej i materialnej rodzinom ubogim oraz profilaktycznej i terapeutycznej rodzinom patologicznym,
- ustalaniu zakresu i form pomocy finansowej dla szkoły oraz zaspakajania potrzeb klasowych,
- współdziałaniu w zakresie kształtowania pozytywnego wizerunku zarówno rodziny, jak i szkoły oraz budzenia wzajemnego zaufania.

VIII ZASADY WSPÓŁPRACY WYCHOWAWCZEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Współpraca szkoły z samorządem gminy odbywa się poprzez:

- zapewnienie poprzez samorząd odpowiednich warunków realizacji ustawowych i statutowych, wychowawczych zadań szkoły,
- ustalenie potrzeb i priorytetów szkoły oraz możliwości ich zaspakajania przez organ prowadzący,
- przekazywanie szkole środków ponad gwarantowane przez państwo na realizację w różnych formach zadań wychowawczych (np. zajęcia pozalekcyjne, wycieczki, wyjazdy, itp.),
- zapewnienie przez organ prowadzący bezpiecznego dowozu uczniów do szkoły,
- współdziałanie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie wspierania finansowego i materialnego uczniów z rodzin ubogich i patologicznych,
- organizowanie wspólnie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działań profilaktycznych, reedukacyjnych i terapeutycznych w stosunku do rodzin patologicznych (np. prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej),
- pomoc w rozbudzaniu zainteresowań ważnymi i aktualnymi wydarzeniami z życia lokalnej społeczności,
- organizowanie różnych form bezpośrednich kontaktów szkoły z organami władzy samorządowej.

ALFABET WYCHOWAWCY

Akceptuj swego ucznia.
Bądź dla niego oparciem.
Chwal go za wszystko.
Dotrzymuj przyrzeczeń.
Egzekwuj prawa i obowiązki.
Formułuj precyzyjnie wymagania.
Gospodaruj efektywnie jego czasem.
Hamuj dyskretnie niewłaściwe zapędy.
Interesuj się jego osobą.
Jednocz jego rozum, duch i ciało.
Kieruj wszechstronnie jego rozwojem.
Licz się z jego zdaniem.
Łagodź stresy i cierpienia.
Miej cierpliwość.
Nie oszukuj go.
Okazuj mu zaufanie.
Pokaż, że jesteś omylny.
Rozwijaj jego samodzielność.
Słuchaj uważnie tego, co mówi.
Troszcz się o niego.
Ukaż mu wartość i piękno życia.
Wierz w jego możliwości.
Y...? (niewiadoma – bądź na nią przygotowany).
Zachęcaj go do dalszej pracy.